5) grün (зелений) – природа, сільське господарство, молодість (під впливом традиції); заздрість (синонімічно з чорним або в англійській мові блакитним), неприйняття та ін.;

6) blau (синій) – мрія, ідеал, простір, далина, очі та ін. (під впливом традиції).

Загалом лінгвістичні характеристики колоративів в німецькій мові свідчать про постійну еволюцію їх семантичної та функціональної парадигм. Це мотивує варіабельність мовної свідомості людини / соціуму, специфіку їх вербалізації в різних у часі комунікативних ситуаціях.

Гумбольдт В. фон О сравнительном изучении языков применительно к различным эпохам их развития / Вильгельм фон Гумбольдт // Избранные труды по языкознанию Пер. с нем. / Общ. ред. Г.В. Рамишвили ; Послесл. А.В. Гулыги и В.А. Звегинцева. – М. : ОАО ИГ "Прогресс", 2000. – С. 307-323.

Умовны скорочення назв джерел

DW – Die Welt
DZ – Die Zeit
SZ – Süddeutsche Zeitung

Стасюк Т.В., к. філол. н.

СОЦІОКОГНІТИВНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ТЕРМІНА: АНАЛІЗ ВИЗНАЧЕНЬ ЛІНГВІСТІВ-КОГНІТОЛОГІВ

Здійснено комплексний аналіз визначень терміна, представлених лінгвістами-когнітологами в науковому дискурсі; визначено істотні ознаки терміна крізь призму антропологічної парадигми мовознавства; встановлено взаємозв'язок термінотворення з науковим дискурсом і особливостями концептуалізації картини світу в ньому.

Ключові слова: термін, термінотворення, соціокогнітивне термінознавство, концептуалізація, науковий дискурс, антропологічна парадигма.

The comprehensive analysis of the definitions of term provided by cognitology linguists in the scientific discourse is performed; the essential features of term through the prism of anthropological linguistics are identified; the relationship of term-forming with the scientific discourse and world conceptualizing are determined.

Key words: term, term-forming, sociocognitive terminology, conceptualization, scientific discourse, anthropological paradigm

Осуществлён комплексный анализ определений термина, представленных лингвистами-когнитологами в научном дискурсе; определены существенные признаки термина через призму антропологической парадигмы языкознания; установлена взаимосвязь терминообразования с научным дискурсом и особенностями концептуализации картины мира в нем.

Ключевые слова: термин, терминообразование, социокогнитивное терминоведение, концептуализация, научный дискурс, антропологическая парадигма

В центрі уваги статті – визначення терміна в річищі когнітивно-дискурсної парадигми мовознавства, аналіз терміна як лексичної одиниці, що відбиває гносеологічні та когнітивні категорії, несе в собі певну структуру різнопланової інформації.

Актуальність розвідки полягаэ в тому, що огляд визначень терміна в соціокогнітивному термінознавстві дозволить комплексно проаналізувати втілений в дефініціях когнітивний метод дослідження термінологічної інформації, що розкриває перед сучасними лінгвістами широкі можливості з вивчення структур і форм мовної репрезентації.

Метою нашої роботи є огляд визначень терміна, які відображають когнітивні категорії та їх ознаки в термінології.

Для реалізації поставленої мети дослідження необхідно було вирішити наступні **завдання**: 1) систематизувати наукові та навчальні видання з когнітивної лінгвістики та когнітивного термінознавства початку XXI століття, 2) уточнити природу

терміна, порівняти і оцінити різні визначення цієї базової для термінознавства одиниці.

Об'єктом дослідження стало визначення терміна в когнітивній парадигмі антропологічного мовознавства.

Предметом дослідження постав науковий дискурс, а саме фрагментарні представлення спроб авторів створення цілісного розуміння природи терміна.

Наукове значення роботи полягає в комплексному аналізі дефініцій терміна і спробі осмислення сучасного етапу розвитку когнітивного термінознавства.

Теоретичну базу розвідки склали концепції лінгвістів-когнітологів, присвячені різним аспектам дослідження термінології, професійного спілкування, мов для спеціальних цілей, професійної картини світу.

Цей матеріал не претендує на повноту огляду питання, а ставить за мету охарактеризувати соціокогнітивну природу терміна, яка найкраще висвітлюється за антропологічного підходу в мовознавстві.

Природний хід еволюції визначення терміна показано у декількох етапах репрезентації знання про термін. Відомою є робота В.П. Даниленка, присвячена термінологічній лексиці російської мови [14]. Автор представив 19 дефініцій терміна. Наступним етапом була спроба систематизації визначень терміна С.Д. Шелова [26], в якій автор синхронізував визначення як російських, так і західних вчених в зручну для ознайомлення систему з 31 дефініцій терміна і термінології.

В подальшому розвитку наукової парадигми спостерігалися відтворення цих визначень нерідко у видозміненій формі з метою адаптації визначень до конкретних практичних потреб.

Таким чином, в термінознавстві реалізовувалась процедура критичного аналізу дефініцій, спрямованого на отримання оптимальних формулювань або шляхом відбору з наявних дефініцій, або шляхом синтезу нового формулювання з фрагментів наявних. Відбувалася валідація наявних визначень, тобто їх оцінка з точки зору відповідності своєму призначенню, специфічному для кожної сфери діяльності людини.

На сучасному зрізі мовознавства виокреслюється кардинально нове уявлення про термін. Когнітивне термінознавство припускає, що кожна окремо взята лексична одиниця несе в собі певну структуру знання, за якою, власне, і ховається когнітивна сутність терміна. Особливість такої структури знання полягає в тому, що в ній виражається знання певного напрямку науки, яке істотно впливає на процес організації термінів, тобто їх системність.

З позицій когнітивної лінгвістики системність терміна не зводиться виключно до окреслення зони функціонування терміна в тій чи іншій системі, а передбачає прямий взаємозв'язок між поняттєвою структурою терміна і системою певного напряму науки, тобто щоб представити точне значення терміна, необхідно виділити науково-пізнавальний домен, до якого він належить.

Необхідно враховувати, що семантична структура терміна і семантична структура звичайного слова будуються на різних принципах у зв'язку з тим, що дефініція перших і останніх будується по-різному і має різну мету: якщо терміни дефінуються з метою їх тлумачення, то звичайні слова дефінуються з метою їх розпізнавання в мові.

Важливо розуміти, що терміни є не тільки запорукою успішної комунікації між фахівцями, які представляють різні галузі знання, але є і значним пластом лексики, що використовується в літературній мові й повсякденному мовленні. Це явище характерне для сучасного стану розвитку мови через широке застосування соціальної, економічної, правової, культурної і технічної лексики в інтелектуально організованій дійсності суспільства.

Всі релевантні на сьогодні підходи до вивчення терміна продиктовані, в першу чергу, його багатоаспектністю. Говорячи про питання визначення терміна в межах соціокогнітивного термінознавства, необхідно розглянути найновіші у лінгвістиці варіації трактування поняття "термін".

Термін – це вербалізований результат професійного мислення, вагомий лінгво-когнітивний засіб орієнтації в

професійній сфері і важливий елемент професійної комунікації [11, с. 63].

Терміни – це одиниці мов професійної комунікації, співвідносні з відповідними одиницями свідомості, яку не можна розглядати у відриві від діяльності [9, с. 19].

Термін є вербалізованим результатом професійного мислення, значущим лінгвокогнітивним засобом орієнтації в професійній сфері і найважливішим елементом професійної комунікації [9, с. 20].

Термін – це реалізація механізмів пізнання тієї чи іншої галузі знань або діяльності, репрезентація структур спеціального знання, які служать відправною точкою в осмисленні професійного простору і сприяють оптимальній організації діяльності фахівців [9, с. 23].

Термін є невід'ємною когнітивної структурною одиницею мови фахівців, професійної орієнтації. Це "вербалізований результат" професійного досвіду і комунікації [12, с. 118–119].

Терміни, позначаючи найбільш значущі ментальні об'єкти професійної діяльності (як такі, що мають референта, так і такі, що мають абстрактний характер), вербалізують логічну модель певної системи знання або діяльності і виступають в якості основних когнітивних орієнтирів в межах цих систем [10].

Термін є особливою когнітивно-інформаційною структурою, в якій акумулюється виражене в конкретній мовній формі професійно-наукове знання, накопичене людством за весь період його існування [5, с. 25].

Термін – структура, яка виражає спеціальне поняття, стає носієм і хранителем фрагменту інформації, має свою цінність в особливій понятійній системі [5, с. 26].

Термін – це слово чи словосполучення спеціальної сфери вживання, створюване (запозичуване, засвоюване) для точного вираження спеціальних понять і засноване на дефініції [4, с. 15].

Терміни як мовне вираження спеціальних понять становлять особливий спосіб репрезентації (спеціального)

знання. Інформація, конденсована в терміні, розглядається як знання, яке фіксується в концептуальному (понятійному) уявленні носіїв мови і вводиться в мовну свідомість [7, с. 44].

Терміни, за допомогою яких спілкуються фахівці конкретної галузі знання, є особливими когнітивними структурами – фреймами, що вимагають відповідного поводження, продиктованого конкретними знаннями [5, с. 90].

Термін виступає в якості носія колективного професійно-наукового знання, яке оптимізує пізнавальну та перетворювальну діяльність людей [6, с. 3].

Термін стає інструментом пізнання, виражаючи через мовний знак спеціальне поняття, яке визначає в об'єкті дещо загальне і закономірне [5, с. 21].

Термін є своєрідний запис професійно-наукового знання. Його об'єктивний зміст характеризується тим, що він дається як значення спеціального вираження, яке представляє не тільки об'єкт пізнання, але й розумовий процес, пов'язаний з його пізнанням [5, с. 30].

Термін – одиниця, що реалізує когнітивну модель – структуру знань, яка об'єднує всі сформовані в історії науки концепти (ієрархію концептів), співвідносні з даним мовним знаком. В процесі термінологізації формується когнітивна модель терміна, тобто закладається зразок когнітивної переробки знання, який сприяє членуванню інформації, яка надходить до людини, за прототипними формами її мовного уявлення. Найбільш близькою до когнітивної структурі терміна є концептуальна структура, отримана у вільному асоціативному експерименті [23, с. 22].

Терміни – мовні знаки, формування розвиток яких відбувається в діяльності особистості і має когнітивно-дискурсивну природу. Тому закономірності термінологізації, сутнісні властивості, функція і структура терміна як мовного знака зумовлені закономірностями дискурсу і закономірностями розвитку професійної мовної особистості [23, с. 22].

Термін в найбільш загальному значенні – це слово в особливій функції. Це слово спеціальної мови, яке служить для

професійного, наукового спілкування і пов'язане з поняттям, що належить до певної області науки або техніки [22, с. 67].

Термін – це мовний знак, що фіксує в своєму значенні наукове знання, яке пояснюється, в основному, за допомогою знаків тієї ж системи. Специфіка термінів як знаків особливого типу полягає в тому, що вони створюються для позначення предметів, явищ, відносин, комунікативно і когнітивно значущих лише в особливому семіотичному просторі, – просторі тієї чи іншої професійної діяльності [22, с. 68].

Термін – одиниця, яка інтенціонально використовується з метою представлення, зберігання і трансляції знання / інформації, пов'язана з особливим типом знання – науковим або спеціальним, яке ми вважаємо за краще позначати як "експертне знання" [15, с. 140].

Терміни – релятивна прототипічна когнітивно-функціональна категорія лексичних одиниць [16, с. 172].

Терміни – одиниці, які, передаючи поняття і будучи продуктом розумової діяльності людини, забезпечують у межах певної області "наукового знання й життєдіяльності суспільства" кореляцію елементів мовної системи з поняттями та судженнями [24, с. 14].

Термін – елемент системи мови, потенційно здатний відображувати певний розумовий процес, який бере участь в конструюванні експлікативної моделі системи мови, може вивчатися тільки у складі (в якості елемента) терміносистеми [24, с. 14].

Термін – динамічна система, яка, виражаючи поняття, розвивається відповідно до подальшого вивчення об’єкту дослідження [24, с. 14].

Термін – це динамічне явище, яке народжується, формулюється, поглиблюється в процесі пізнання (когніції), переходу від концепту – мисленнєвої категорії – до вербалізованого концепту, пов'язаного з тією чи іншою теорією, концепцією, яка осмислює певну область знання ... [20, с. 22].

Термін – це складне багатошарове утворення, в якому природно-мовний субстрат і логічний суперстрат утворюють

відповідно нижній і верхній шари, а серцевину його становить термінологічна сутність [19, с. 77].

Термін – це знак-позначення, який використовується в якості елементу знакової моделі певної спеціальної області знання і діяльності [20, с. 26].

Термін на відміну від інших одиниць професійної комунікації – це максимально навантажений змістом знак; його змістовна структура носить інтелектуальний характер [20, с. 62].

Термін – це мовна одиниця (слово чи словосполучення) переважно субстанціонального характеру, яка конвенційно співвідноситься з поняттям і предметом професійної сфери і служить для концентрації, фіксування, зберігання та передачі інформації [21, с. 77].

В осмисленні ***терміна*** як специфічного мовного знака виходять з того, що ***термін*** є вербалізованим результатом професійного мислення, значущим лінгвокогнітивним засобом орієнтації в професійній сфері і найважливішим елементом професійної комунікації [17].

Термін – одиниця професійно-наукового знання, яка є не тільки об'єктом пізнання, а й результатом розумового процесу, пов'язаного з пізнанням. Розумовий процес фіксується конкретним визначенням термінованого об'єкта [13, с. 98].

Терміни, виступаючи носіями професійно-наукової пам'яті, є засобом спілкування в спеціальних галузях життя, де використовуються як особливі когнітивні моделі, необхідні в процесі професійної комунікації [13, с. 98].

Термін – це основна одиниця науки, спеціальних галузей знань і сфер діяльності людини, покликана номінувати об'єкти і процеси та одночасно служити засобом пізнання навколишнього світу [18, с. 14].

Терміном можна назвати спеціальну мовну одиницю (слово чи словосполучення), що перебуває в системних відносинах з іншими собі подібними за статусом мовними одиницями відповідної спеціальної мови, використовується для точного найменування і вираження спеціального (чи професійного) об'єкту, поняття, явища або виду діяльності, при цьому здатну мати образність і полісемантичність [27, с. 10].

Термінологія є вербалізованій результат когнітивної діяльності фахівця, пов'язаний з осмисленням і освоєнням їм професійного досвіду. Терміносистема певної сфери знання/діяльності є своєрідним "відображенням" того, як фахівець концептуализирует і категоризує навколишню дійсність, які її елементи для нього релевантні, найбільш значимі [25, с. 10].

Термін – це одиниця професійного мовлення, мета якої найбільш продуктивно і економічно передати інформацію, отримати нове наукове знання або практичний результат [8].

Терміни в складі термінологічної системи через систему понять створюють модель фрагменту об'єктивної дійсності, необхідну в процесі пізнання і освоєння світу [1].

Термін – це мовна субстанція. ***Терміни*** – знаки оточуючих предметів, явищ і продуктів нашої свідомості [2, с. 21].

Термін – засіб вербалізації думки, посередник між реальною дійсністю і самим процесом пізнання цієї реальної дійсності [3, с. 41].

Отже, на основі представлених визначень можна висунути твердження про те, що термінологія відображує суспільні уявлення про науковий світ, його предмети, явища, процеси, формуючись на базі концептів, які виникли в результаті відділення істотних предметних характеристик від другорядних. Є підстави вважати, що на основі абстрактних концептуальних ознак відбувається формування значень наукових і технічних термінів шляхом їх узагальнення на професійному рівні.

При розгляді термінотворення у когнітивно-дискурсному аспекті виявляється, що термін акумулює накопичений науковий досвід і примножує наукові знання. За здійснення когнітивних операцій зі структурами знання необхідно враховувати їх комунікативну функцію, тобто те, як вони використовуються в професійному мовленні.

Таким чином, використання термінів у процесі мовного спілкування є складним когнітивним процесом, що представляє

собою сприйняття зашифрованої мовними засобами інформації з урахуванням учасників і умов, при яких виникає комунікація.

Розмова про те, яким чином термін співвідноситься з поняттям, в основному зводиться до проблеми розрізнення "спеціальних" і "неспеціальних" понять. Подібне розмежування не завжди буває достатньо очевидним, у зв'язку з чим виникає потреба залучення цілої системи визначень, що відповідає ряду вимог логічного і лінгвістичного характеру.

Все ж визначення терміна з позицій соціокогнітивної лінгвістики є найскладнішим багаторівневим завданням і зводиться фактично до встановлення факту належності окремо взятої лексичної одиниці до спеціальних або неспеціальних структур знання.

Дослідження процесу термінотворення не можна вважати повноцінним без дослідження його зв'язку з дискурсом. Як вважає В.Ф. Новодранова, ефективний дискурс можливий за умови використання коротких термінів з глибоким змістовим наповненням, що дозволяє, проте, передавати інформацію в доступному для сприйняття вигляді. Для цього використовується метод згортання визначення терміна спочатку до стану окремооформленого поєднання, а потім вже до щільнооформленої одиниці [22].

Крім того, термінові, як носієві мовного та спеціального знання, властивий і інформаційний статус, що зазначається в працях M.V. Володіної [5]. Слід погодитися з тим, що закладена в терміні інформація є семантичною інформацією, яка знайшла своє вираження в мові. Іншими словами, термін є узагальненням практичного та теоретичного пізнання, втіленим в мовній формі й використовується людьми в професійно-наукової діяльності. Саме практична діяльність людей і служить джерелом нагромадження термінологічної інформації, в чому і полягає її соціальна сутність.

В останні роки ключовим аспектом в когнітивно-дискурсивному напрямку термінознавства стає дослідження мовної обробки інформації, необхідної для передачі знань і здійснення комунікації. Закріпивши отриману людиною інформацію, термін сам стає інструментом пізнання, оскільки

дає можливість узагальнювати наукові факти, множити знання і передавати їх наступним поколінням [5].

З появою когнітивної науки інформаційне навантаження терміна набуло чіткіших обрисів завдяки специфікації знання, що дозволяє провести розмежування між спеціальними і неспеціальними знаннями про предмет.

З іншого боку, Т.В. Дроздова [15] вважає, що під термінами слід розуміти номінативні знаки, що утворюються в системі природної мови, на її базі, за її законами і формують її. При цьому, терміни, називаючи конкретні й абстрактні поняття, об'єктивують певні ментальні категорії. Вони виконують функцію, властиву будь-якому номінативному знаку, а саме функцію транслювання інформації, в тому числі спеціалізованої, завдяки єдності форми і змісту знака. Одночасно, термін є ментальною категорією, яка фіксує результат наукового пізнання. Відповідно, з позицій когнітивно-дискурсивної парадигми можна розглядати термін як мовний знак, в значенні якого сконцентровано знання про предмет, який існує в межах певної терміносистеми і вживається в різних типах дискурсу. Протее, повною мірою функція терміна розкривається лише за умови його вживання в контексті спільно з іншими одиницями тієї ж предметної області [15].

Виходячи з викладених положень, зазначимо, що є всі підстави вважати, що саме соціокогнітивний підхід у термінознавстві дозволить розширити межі розуміння інформаційної складової терміна і розкрити його ментальну структуру, тобто сукупність всіх його значень із закладеною в них термінологічною інформацією.

1. Grinev S.V. Some semiotic aspects of terminology science // The 11-th European Symposium … 1997. – P. 36.

2. Авербух К.Я. Общая теория термина: комплексно-вариологический подход : дис. … д-ра филол. наук. / Авербух Константин Яковлевич – Иваново, 2005. – 324 с.

3. Алексеева Л.М. Проблемы термина и терминообразования / Л.М. Алексеева. – Пермь : Перм. Ун-т., 1998. – 120 с.

4. Володина М.Н. Интернациональное и национальное в процессе терминологической номинации. — М. : Изд-во МГУ, 1993. – 112 с.

5. Володина М.Н. Когнитивно-информационная природа

термина (на материале терминологии средств массовой информации) / М.Н. Володина. – М. : Изд-во МГУ, 2000 – 128 с.

6. Володина М.Н. Когнитивно-информационная природа термина и терминологическая номинация : автореф. дис. … канд. филол. наук / М.Н. Володина ; Моск. гос. ун-т им. М.В. Ломоносова. – М., 1998. – 57 с.

7. Володина М.Н. Научно-техническая терминология и общеупотребительная лексика /М.Н. Володина // Речевое общение. Специализированный вестник. – Выпуск 8–9 (16-17). Красноярск, 2006 – С. 42-49.

8. Воропаева В.С. Особенности метафоризации как способа терминообразования в итальянском и русском языках / В.С. Воропаева // Вестник Челябинского государственного университета. – 2010. – № 22 (203). – Филология. Искусствоведение. – Вып. 46. – С. 25-28.

9. Голованова Е.И. Лингвистическая интерпретация термина: когнитивно-коммуникативный подход / Е.И. Голованова // Известия Уральского государственного университета. – 2004. – № 33. – С. 18-25.

10. Голованова Е.И. Типология единиц профессиональной коммуникации: когнитивно-прагматический аспект / Е.И. Голованова // Вестник Челяб. ун-та. – Сер. Филология и искусствоведение. – 2008. – Вып. 19. – С. 25-29.

11. Голованова Е.И. Когнитивное терминоведение / Е.И. Голованова – Челябинск, 2008 – 177 с.

12. Голованова Е.И. Категория профессионального деятеля в динамическом пространстве языка (лингвокогнитивный анализ) : дис. … д-ра филол. наук. – Челябинск, 2004. – 367 с.

13. Грунина Л.П. Когнитивный аспект исследования терминов / Л.П. Грунина, А.Г. Широколобова // Филологические науки. – Вопросы теории и практики. – Тамбов : Грамота, 2010. – № 1 (5) : в 2-х ч. – Ч. I. – С. 97-99.

14. Даниленко В.П. Русская терминология : Опыт лингвистического описания. – М. : Наука, 1977. – 246 с.

15. Дроздова Т.В. Концепты как основа ключевых понятий в терминологии / Т.В.Дроздова // Концептуальный анализ языка : современные направления исследования : сб. науч. тр. М. – Калуга : ИП Кошелев А.Б. (Издательство "Эйдос"), 2007. – С. 139-148.

16. Дроздова Т.В. О когнитивно-функциональных основаниях категоризации лексических единиц / Т.В.Дроздова // Когнитивные исследования языка. – Вып. VII. – Типы категорий в языке : сб. науч. тр. – М. – Тамбов : Издательский дом ТГУ им. Г.Р. Державина, 2010. – С. 171-180.

17. Дудецкая С.Г. Метафоризация как способ терминообразования (на материале английской терминологии черепно-челюстно-лицевой хирургии и стоматологии) : автореферат дисс…канд. филол. наук : 10.02.04 – Германские языки / С.Г. Дудецкая. – Самара, 2007. – 23 с.

18. Ивина Л.В. Лингво-когнитивные основы анализа отраслевых терминосистем (на примере англоязычной терминологии венчурного финансирования) / Ивина Л.В. – М. : Академический проект, 2003. – 304 с.

19. Лейчик В.М. Обоснование структуры термина как языкового знака понятия / В.М. Лейчик // Терминоведение. – М.,1994. – Вып. 2. – С. 76-89.

20. Лейчик В.М. Терминоведение : Предмет, методы, структура / В. М. Лейчик ; изд. 2-е, исправл. и доп. – М. : КомКнига, 2006. – 254 с.

21. Лемов А.В. Система, структура и функционирование научного термина (на материале русской лингвистической терминологии) / А.В. Лемов – Саранск : Изд-во Мордов. ун-та, 2000. – 192 с.

22. Массалина И.П. Дискурсивные маркеры в английском языке военно-морского дела / И.П. Массалина, В.Ф. Новодранова. – Калининград : Издательство ФГОУ ВПО "КГТУ", 2009. – 278 с.

23. Мишланова С.Л. Термин в медицинском дискурсе : Образование, функционирование, развитие : дисс ... докт. филол. : 10.02.19. – теория языка / Светлана Леонидовна Мишланова – Москва, 2003. – 392 с.

24. Пушкарева И.А. Экономическая терминосистема как метаязык описания мир-системы (на материале английского и русского языков) : дис. … канд. филол. наук : 10.02.19 – теория языка / Пушкарева Ирина Александровна – Барнаул, 2006 – 198 с.

25. Федотова Е.А. Когнитивно-дискурсивный анализ специального языка научной области "безопасность производства и технологических процессов" (на материале немецкой научной литературы) : автореф. дис. … канд. филол. наук : 10.02.19 – теория языка, 10.02.04 – германские языки / Федотова Елена Анатолиевна – Калининград, 2011. – 21 с.

26. Шелов С.Д. Еще раз об определении понятия "термин" / С.Д. Шелов // Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского, 2010. – № 4 (2) – С. 795-799.

27. Шмелёва О.Ю. Терминологические процессы в синхронии и диахронии (на материале английского языка) / Шмелева О.Ю. – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 2010. – 120 с.